

L a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 32. Zettortdeenâ 12tâ August 1837.

W a h r f i l k e e m.

Juhs gan wiffi, mihli lassitaji, schogadd preezajatees, ka filki tik lehti, un effat kas sinn arri dsirdejuschi, ka winnu sweija pahreeku labbi isdeiwusees. Bet lai neween filkus ehdam, lai sinam tohs par itt dahrgu Deewa dahwanu turreht.

Newa discha siws, silkis, pah to nopushchahs dascha fainneeze, kad muzza drihs pagallam tap-pufi. Zif par gaddu weenas paschas mahjas tohp istehrefi — zif muzzu muzzas ar fuggeem muhsu ohstos ween tohp atwestas! Warrat ap-dohmaht, kahds pulks par gaddu teef apehtis, kad sinat ka ikkatra muzza lihds 800 irr eefschâ, un ka wiffas semmes tohs labpraht peenemm. Bet wehl dauds wairak irr filku ehdeju. Wiffas leelas juhvas siwis, wiffi juhvas swehri irr filku ehdeji, un zits mahsoht par tuhstoscheem us reisi apriht. Tad nu gan winnu pulks buhs tahds neisfkaitams juhva, ka siniltschu grandini pee krassteem, un ka swaigsnes pee debbesim. Teescham arri ta irr: un jaleef wehra, ta jaw bijis no tehru tehru laikeem, un filki newa sudduschi.

Bur filki irr atrohnami? Winnu ihstas mahjas irr tee juhvas dsillumi prett seemeta pufi. Arri melnâ juhva tohs atrohn. Tur tee appaschâ miht, tur daschdaschadi tahripi, kuffaini, wehschini, gleemeschi; un wiswairak siwju ikri teem par barribu derr. Un labbi peenemm, jo taukschi rahdabs. Bet tur dsillunods sweijneeki tohs ne warr peewilt ar saweem tihkleem. Ta irr ta brihnuma leeta, kad winni katra gadda par sinnamu laiku no juhvas dsillumeem iszellahs, un us augfchu nahf brihnuma leelos pulkos, un kohpa us augfchu peld prett mallu. Teiz, ka reisehm pa 200 juhdses plattumâ un pahru juhdses garrumâ wifs pilns ar teem effoht, un ka

warroht weetahm ar spanneem isfinelt un ar roh-kahm nokert zif ween grihb. Brihscham, kad wehsch juhvas dsillumus kustina, tohp arri us seflu ismesti, wiswairak pee Skottu semmes krassteem. Tur ne fenn gaddos wiffa juhmallâ pa daschu juhdsi ar silkeem bija apnesta pahru pehdu augstunâ, un laudis ne warreja ne sawahkt, bet bija jabaidabs, kaut no puuschu filku sinakkas karstâ waffarâ ne zeltos apstirgschana pee zilwekeem. Tapehz teefas labbu makfu katram apsohlija, kas filku wesumu noweddischoht un semme aprakschoht.

Kapehz tad iszellahs filki, un sah par juhru peldedami kohpa staigah? Pehz siwju dabbas tas noteek tapehz, lai warretu nahrsiht, un sawus ikrus pee mallahm us siniltim islaist seklas weetas, fur saule uhdeni silda, un jaumus filkus drihs isperre. Bet pehz Deewa schehtiga prahta nomannischanaas, Deews winnus turklaht tahdus irr istaifijis, lai zilwekeem derr, un pee usturra palihds. Tas augstais Deews, kas winneem leek tuhstoschu tuhstoschods ahtru nahwi un weeglu gallu atrast eefsch zilweku tihkleem, irr gahdajis, ka winni tomehr ne suhd. Neeeenai masai siwi irr tik dauds ikri ka silkim, jo katrai mahstitei eefsch ikreem lihds desmit tuhstoschi pautini, un no katra pautina zellahs jauns silkihts. Tee pateesi ne warretu augt, ja tee wezzi ne dohtu weetas. Bet kad silkis irr zilwekeem lohti derrigs, tad gan stahde teizama, ja kahdu mahstitei nokerr, eekam ta sawus ikrus islaidufi. To tee Dlendi irr ap-dohmajuschi, un pawehlejuschi, ka ne buhs ahtraki tihflu ismest ka us Jahneem, kad jaw wairak nonahrstijuschees, un ne buhs ilgaki sweijohht, ka lihds 25tu Janwar. Un ka ta teescham darrihs, par to jahwehre itt wisseem matroseem, kas us filku sweiju iseet, un pahrnahfuschcheem atkal

jaswehre, ka teescham tà irr darrijuschi, kà isbrauzohrt fohlija.

Nu klaufatees wehl, fà ar filku sweiju noteek. Wissi juhrmallneeki, tee Englenderi, Skotti, Ollenderi, Norwegeri, Dandski, Sweedri, un arri Wahzsemmes sweijneeki, us filku sweiju mannahs, jo tur irr labbi pelni klastu. Ollendereem tee dahrgi filki, tapehz ka labbati saproht sweiju un eefablischanu. Es tad stahstischu kà schee darra.

Us wassaru no Ollanda ohsteem tohp israiditi kabi 100 fuggineeki ar mehreneem fuggcem, bet pulks zilweku wirsü, 18 lihds 24. Tee nu brauz us Seemeta juhru, kur filki zeeni atnahkt, un irr apgahdajuschees labbus tihklus ar leeleem mascheem, tuffchas muzzas, sabli, labbas lainwas, garas tauwas, un arri prowianta papilnam. Saprobti, ka tihkleem tee maschi tapehz tohp leeli islaisti auschoht, lai wissi ne isauguschi filkischu un zittas nederrigas swis warr zauri islibst, un ka tee paschi irr 300 lihds 400 affis garri no labbahm kannepem, jeb no rupjas Perseru sihdes wehrti un bruhni nopehrveti. Us to sweijas weetu nonahkuschu, tee fuggineeki enkurus ismett, un gaida nakti. Kad nu filki uhdens wirsü mohstahs, tad wissa ta weeta no winnu spihduma atspihd, un rahda kur ihsti tas pulks irr. Nu aschi tihklus ismett, un kad labba laine, tad brihscham no rihta rohnahs 10 lastes wehrtas weenà tihklà, tas irr 120 muzzas pilnas. Tè irr fo raut, un gan 3 stundas japuhlejahs, lihds wissu tihklu us fuggi dabbu. Kad rohkà, tad atkal leels darbs. Silki pirnak tohp eeksch kurweem behrti, un teem nolikteem strahdneekcem tee jaischkehrsch, ja tikkai ikrus pee mahitichem, un peenu pee tehwineem ween eekschà pamett. Zitti atkal pa tam laikam irr apgahdajuschi fahlijunu, kur tohs eelikt. Schis tohp tik stiprs taisihts, ka ohla pa wirsu peld. Un tà nu lihds wakkaram wissi kas tai nakti ferti, irr jaeesabli muzzas, zittadi wianni paleek wezzi, un us zittu ne fo wairs ne derr, ka us trahna kaufeschanu. Jo swis tik taufoti, ka no 15 muzzahm filku, pilnu muzzu trahna jeb swju elju dabbu.

Pa tam laikam tee fugga fungi no mahjahm atkal zittus fuggus scheem pakkal raida, un teem no laifu laikeem leek tohs nopelnitus filkus usnemt un pahrwest. Jo wisswairak tee pirmi tohp dahrgi maksati, un irr wissai gahrbi. Silku sweijneeki paleek jubrà, kamehr sweija wehrta un salnu warr isturreht. — Bet newa jadohma, ka nu brihw tahdus pahrdohkt. Nebà! Mahjas tuhliht muzzas tohp ussistas, wissi filki pa weenam isnemti, pahrmekleti, un jaunàs muzzas zeeti eepakkati, un no jauna pahrsahliti. Tad tikkai nahk kohpmanneem rohkà, kas tohs pahrdohd un us wisseem ohsteem noraida.

Urri pee mums atnahkuschus filkus newa brihw pahrdohkt, papreekschu jabrahke. Brahke irr ehka, kur zeeti falaishts grihds, no mallas us widdu fassenchts, un paschà widdu renne eelkta, kas us zeeti falaishtu affu istekk. Tahs pilnas muzzas tohp eeksch brahkes stahwu noliktas, zitta pee zittas, un appakschà spunds iswillts, lai fahlijums notekk. Tà jastahw 2 lihds 3 deenas. Nu nahk brahkeris ar muzzeneekcem, leek katru muzzi ussist, un ismekle diwi fahrtas filku, ar nast eegreesdams woi labbi buhs. Kas tee labbi, teem tohp no zittahm muzzahm wehl uslikti lihds patt augschu, un stipri saspeesti, un kad labbi zeeti sapakkati, tad spundu aisfitt, un no tahs affas, kur tas fahlijums fatezzejis, to paschu isfinelt un usleij zik jaw peenemin. Jo irr jasinna, ka filku tauki no ta fahlijuma weenadi ween tohp ehsti, tapehz neweena muzza tik pilna ne atnahkt, kahda eelahdeta tappufi, un fuggineekcem ta skahde jazeesch. Nu tohp wahks ussistis, un sihme usdedsinata. Bet fuggineekcam gan irr fo aukis kassihkt, kad bukka sihmi usleek! Jo tad tikkai filki pusslabbi spreesti, un kohpmanai wairak ne atdohd kà puss maksu. — Wehs filku fuggineekcem laimigu pahrbraufschanu wehlejam, jo wianni zeeni muhsu labbibu aiswest, sweijneekcem fo ehst, un mums to mihfaku pawalgu prettin dohd.

Bet kad nu sinmams, filkis pats newa eelidhis muzza un fahlijumà, kas tad tahdu ammatu ar teem irr eemahziis? Mihli draugi, tas gan irr zilweka labdarritais bijis! Jo juhs

gan sinnat, fà ahtri muhsu juhvas siviis ar muhsu wahju fahlfichanu jaistehre, un zif ihfu brihdi tahs warr glabbah, lihds jaw wezzas paliffufchas. Bet filki 2 lihds 3 gaddus paleef labbi, un tomehr irr mihssta sivs, wehl gleh-waka fà muhsu striminalas un menzes.

No wezzeem laikeem, sweijneeki zittadi ne pratte, fà ween tà apfahliht, jeb arri pee duhmeem schahweht lihds fakalte. Tad nu gan, kam gribbejahs filkus ehst, wajjadseja us juhrmallu aisbraukt, jeb ar schahweteem soh-bus atkohstees. Bet nu 420 gaddi, tad mihslais Deews, kas saweem zilwekeem wiffadu gahr-dumu nowehle no dabbas leetahm fataifihht un hauidht, mohdrija weenam gohdigam Ollende-rim firdi, un tas eemanniajahs filkus tà fahliht, fa ilgu laifu labbas peeteef. Wiffums Beu-fels, irr schi gohda wihra wahrds. Wimsch dauds zilwekeem us laifu laikeem mahzija ar dar-boschanu garr filkeem maifi nopelnihht, un zaur winnu juns wiffceem tas wesseligais fahlijuns pee sawas maifes. Tapehz peeminnat winna gohda wahrdu un pateizeet Deewam! Jo tee-scham deewabihjigam lassitajam to wiffu klau-soht irr jaatzerr tee swehti wahrdi:

„Zif leeli irr Lawi darbi, ak Rungs! Tu effi tohs wiffus ar gudribu darriijs, un ta semnte irr pilna no tawa padohma. Ta patti juhra leela un abbejas mallas platta, tur mudscheht mudsch wiffadi swehri neisfkaitema pulka, leeli un masi. Tur eet leelas laiwas un tas Le-wiatans, fo tu effi darriijs, eefsch tahs men-geht. Tee wiffi us Lewi gaida, fa Tu teem barribu dohdi sawa laika!“ —

Un schee wahrdi: „Kas irr tas zilweks, fa Tu winnu peeminni, un tas zilweka dehis, fa Tu winnu peemehte? Tu effi winnu par wald-neeku eezehlis pahr tawu rohku darbeem, wiffu effi Tu appaksch winna kahjahm lizzis, ir tahs siviis juhra, kas juhvas zellus pahrstaiga. Rungs muhsu walditais, kahds augsti gohdajams irr Lawis wahrds wiffas semmes!“ —

Mekle Dahwida dseefnu grahmata, 104ta un 8ta dseefina. F. R.

Teefas fluddinaschanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis ic. ic. ic., tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas prassichanas pee ta Appuffes fainneeka Garrifu Krifchjahna Treu-manna buhtu, kas inwentariuma-truhkuma un ma-gasihnes parradu deht sawas mahjas nodewis, usai-zinati, 20ta August f. g. pee Appuffes un Kalnamuis-schas pagasta teefas peeteiftees.

Appuffes un Kalnamuischas pagasta teefa, tai 10ta Juhli 1837. I

(T. S.) ††† Andreij Geldmann, pagasta wezzakais. (Nr. 25.) Fr. Hildebrand, pagasta teefas fribweris.

* * *

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis ic. ic. ic., tohp no schihs pagasta teefas wiffi tee, kam taisnas parradu prassichanas pee ta fainneeka Ammelkitu Miffela Wehscha buhtu, kas daschadu parradu labbad no mahjahm islihts, usai-zinati, diwu mehneschu star-pa no appakschrafsitas deenas scheid peeteiftees un fagauidht fo teefa pehz likkumeem spreedihsh.

Slechfas pagasta teefa, 17ta Juhli 1837. I

††† Adam Bosche, pagasta wezzakais. (Nr. 44.) U. Schnee, pagasta teefas fribweris.

* * *

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis ic. ic. ic., tohp no Pastendes pagasta teefas wiffi pee Pastendes, Kalizzes un Neuwaltes pagasteem peerafsiti pagasta lohzeeki, kas ar grahmatahm us deenestu islaifi, un frohnim un pagastam parrada paliffufsch, zaur scho usai-zinati, sawas wirtspeeminnetas nodohschanas wifswehlak lihds 30tu Oktober f. g. aismaksahht, zittadi tee wiffu kannumu, kas no tam warretu zel-tees, few pascheem warrehs peemehroht.

Pastendes pagasta teefa, 17ta Juhli 1837. 2

(T. S.) ††† Jahue Keepin, peefschdetais. (Nr. 32.) F. Dellaff, pagasta teefas fribweris.

* * *

No Klahnes pagasta teefas, tohp wiffi tee kam kahdas taisnas parradu prassichanas pee ta lihds-schinniga Klahnes muishas fainneeka Groschu Ewal-da buhtu, pahr kurra mantu konkurse nospreesta us-ai-zinati, lihds 27tu August f. g. pee schihs pagasta teefas peeteiftees, ar to pamahzischanu, fa tee kas nepeeteiftees wehlat wairs ne tiks klausiti.

Klahnes muishas, 16ta Juhli 1837. I

Faunlahz Giert, pagasta wezzakais. (Nr. 68.) E. D. Clemenz, pagasta teefas fribweris.

No Puhres pagasta teefas teef sinnamu darricht, ka tai Puhres fainneeka Zihrudu Prizza konkurfes leetâ tas termins preefsch falihdsinafchanas to parradu deweju ar to parradu nehmeju us to 28tu August f. g. nolikt, un tadeht tohp wiffi pee schihf konkurfes leetâs peederrigi parrada deweji, un ihpafchi tas schig-gans Mikkel Dumbrowsky, kurra mahjas weeta naw sinnama, usâizinati, peeminnetâ deenâ pulksten II preefsch pussdeenas Puhres pagasta teefas nammâ at-nahkt, ar to pamahfchanu, ka tee kas peeminnetâ deenâ ne atnahks, par tahdeem tiks eeraudfiti, kas ar to falihgfschanu ar meeru irr, un winneem muhschiga fluffuzefschana tiks uslikta. To buhs wehrâ lîft!

Puhres pagasta teefa, 28tâ Juhli 1837. 3

(Z. S.) ††† K. Wollberg, pagasta wezzafais.
(Nr 66.) H. Sakolowsky, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

Wezë-Swahrbes meschafargam Bulberim tai nakri no 4ta us 5tu August f. g. 4 firgus no gannibahim nosagge, kâ: 1) sils schimmels, 3 eefsch 4ta gadda wezë, bes sîhmes, preefsch astonahm deenam ruf-nihts; 2) gaisch pufkîs, ar balganahm krehpehm un balganu asti, 5 gaddus wezë, ar masu baltu ffrihpu peerë un pahr deggunu, un baltu ffrihpinu schefhr-

fam pahr peeri, kas kâ krusis ieffattahs; 3) tum-schi bruhns firgë, bes sîhmes, 5 gaddus wezë; 4) melns firgë, 7 — 8 gaddus wezë, ar appalu blekki peerë, fudr. rubbula leclumâ. Kas pahr weenu no fcheem sagteem firgeem Kurfites muifschas waldifcha-nai taifnu sinnu dohd, dabbohü 5 fudr. rubl. pateizbas naudas. Kurfites pagasta teefa, 7tâ August 1837. 3

††† Jakob Jakobsohn, peefschdetais.
(Nr. 113.) L. Schmidt, pagasta teefas ffrihweris.

Zittas flubdinafchanas.

Zaur scho teef frohgereem un zitteem, kas ar taba-fu andelejabs, sinnamu darricht, ka fohpmanna F. U. Brukera bohde, Luffinnë, labba lappu-tabba-ka par 9 fudr. rubl. birkama pahrdohdama. 2

* * *

Kad es pehz kashdahn tschetrahn jeb peezahm ned-delahm dohmaju us ilgaku laifu us Kreewu semmi reifcht, tad darru to wiffieem, kam ar manum kahda darrifschana buhtu, zaur scho sinnamu.

Wezzumuischâ, 14tâ Juhli 1837. I
Jacob Dubinsky no Luppineem.

Naudas, labbibas un prezzu firgus us plazzi. Nihgâ tannî 26tâ Juhli 1837.

	Sudraba			Sudraba	
	nandâ.	Rb. Rp.		nandâ.	Rb. Rp.
3 rubli 53½ kap. papihru naudas gelbeja	I	—	I pohds fannepu . . . . . tappe makfahst ar	—	80
5 — papihru naudas	I	40	I — limnu labbakas furtes — —	2	—
I jauns dahlderis	I	32	I — — flittakas furtes — —	I	80
I puhres rudju . . . . . tappe makfahst ar	I	10	I — tabaka	—	65
I — kweeschu	I	80	I — dselses	—	75
I — meeschu	I	—	I — fweesta	I	80
I — meeschu = putrainu — —	I	40	I muzza silku, preefchu muzzâ — —	5	—
I — auflu	—	65	I — — wihkfschnu muzzâ — —	5	25
I — kweeschu = miltu	2	30	I — farkanas fahls — —	6	—
I — bihdeletu rudju = miltu — —	I	40	I — rupjas leddainas fahls — —	5	—
I — rupju rudju = miltu — —	I	15	I — rupjas baltas fahls — —	4	30
I — firmu	I	50	I — smalkas fahls	4	20
I — limnu = sehklas	2	—	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un		
I — fannepu = sehklas	I	25	warra nauda stahw ar papihres naudu weenâ		
I — fimmenu	5	—	makfa.		

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernementu angftas walbifchanas puffed: Hofrath von Traunfchweig, grahm. pahrluhfotais.
No. 281.